

Sadaka ve Infak

Bakara, 2. 3- " Onlar ki gaybe iman edip namazı dürüst kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah yolunda) harcarlar."

Bakara, 2.195- "Allah yolunda mal harcayın da kendinizi ellerinizle tehlikeye bırakmayın ve güzel hareket edin. Çünkü Allah güzellik ve iyilik edenleri sever."

Bakara, 2.262- "Allah yolunda mallarım infak eden, sonra verdiklerinin arkasından başa kakmayı, gönül incitmeyi uygun görmeyen kimselerin Rableri yanında mükafatları vardır ve onlar, üzülmeceklerdir."

Tevbe, 9.20- "İman edip de hicret edip, mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihad edenler, Allah katında en büyük dereceye sahiptirler. İşte bunlar murada ermiş olan mutlu kullardır."

İbrahim, 14.31- "(Ey Muhammed!) İman eden kullarıma söyle: "Namazı dosdoğru kılınlar, alış-veriş ve dostluğun olmadığı bir günün gelmesinden önce, kendilerine verdiğimiz rızıktan açık ve gizli (Allah için) harcasınlar."

Mücadele, 58.13- "Gizli (özel) bir şey konuşmanızdan önce sadaka vermektense korkunuz da mı yerine getirmedi? Fakat Allah da sizi affetti. Şu halde namazı kılın, zekatı verin, Allah'a ve Resulüne itaat edin. Allah, yaptıklarınızdan haberi olmandır."

Hadis

"Sadaka vermede acele edin. Çünkü belâ sadakanın önüne geçmez."

"Muhakkak ki insanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, o vakit kişi altından sadaka ile (çarşı pazar) dolaşır da bunu kendisinden sadaka olarak kabul edecek tek kişi bulamaz."

"Allah arzı yarattığı zaman, arz sallanmaya (tıpkı bir hurma ağacı gibi sağa sola) yalpalar yapmaya başladı, bunun üzerine dağlarla onu sabitleştirdi ve böylece arz istikrarını buldu. Melekler dağların şiddetine hayrette kaldılar. "Ey Rabbimiz, dediler, dağlardan daha şiddetli bir mahluk yarattın mı?" "Evet, buyurdu. Demiri yarattım." "Demirden daha şiddetli bir şey yarattın mı?" dediler. Hak Teâlâ: "Evet! dedi. Ateşi yarattım." "Ateşten daha ağır bir şey yarattın mı?" diye yine sordular. Hak Teala: "Evet, dedi, suyu yarattım! " "Sudan daha şiddetli bir şey yarattın mı?" dediler. Hak Teala tekrar cevap verdi: "Evet, rüzgârı yarattım." "Rüzgârdan daha şiddetli bir şey yarattın mı?" diye yine sordular. Hak Teâlâ: "Evet insanlığı yarattım" dedi ve devam etti: "Eğer o, sağ eliyle sadaka verir, sol eli görmeyecek kadar gizlerse (daha şiddetlidir)."

"Yarım hurma ile de olsa kendinizi ateşten koruyun" buyurdu."

"Mal sadaka ile eksilmez." "Allah affı sebebiye kulun izzetini artırır." "Allah için mütevezi olan bir kimseyi Allah yüceltir."

- "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a üstü başı yok, ayakları çıplak, sadece kaplan postu gibi çizgili bedei peştamalı -veya abalarına- sarınmış, kılıçları boyunlarında asılı oldukları halde hepsi de Mudarlı olan bir grup geldi. Onların bu fakir ve sefil halini görmekten Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın yüzü değişti. Odasına girdi tekrar geri geldi. Hz. Bilâl'e ezan okumasını söyledi. O da ezan okudu, sonra ikamet getirdi.Namaz kılındı. Aleyhissalatu vesselam namazdan sonra cemaate hitabetti ve: "Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratıp, ondan zevcesini halk eden ve ikisinden de pek çok erkek ve kadın var eden Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'ın ve akrabanın haklarına riayetsizlikten de sakının. Allah şüphesiz hepinizi görüp gözetmektedir" (Nisâ 1) ayetini okudu. Bundan sonra Haşir suresindeki şu âyeti okudu: "Ey insanlar, Allah'tan korkun. Herkes yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun, çünkü Allah işlediklerinizden haberdardır" (Haşr 18). Resulullah sözüne devamla: "Kişi dinarından, dirheminden, giyeceğinden, bir sa' buğdayından, bir sa' hurmasından tasaddukta bulunsun. Hiçbir şeyi olmayan, yarım hurma da olsa mutlaka bir bağışta bulunmaya gayret etsin" buyurdu. Derken Ensâr'dan bir zât, nerdeyse taşıyamayacağı kadar ağır bir boğça ile geldi. Sonra halk sökün ediverdi (herkes bir şey

getirmeye başladı). Öyle ki, az sonra biri yiyecek, diğeri giyecek maddesinden müteşekkil iki yığınını meydana geldiğini gördüm. Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) memnun kalmıştı, yüzünün yaldızlanmış gibi parladığını gördüm. Şöyle buyurdular: "İslam'da kim bir hayırlı yol açarsa, ona bu hayrın eciri ile, kendisinden sonra o hayrı işleyenlerin ecrinin bir misli verilir. Bu, onların ecrinden hiçbir şey eksiltmez de. Kim de İslâm'da kötü bir yol açarsa, ona bunun günahı ile, kendinden sonra onu işleyenlerin günahı da verilir. Bu da onların günahından hiçbir eksilmeye sebep olmaz."

"Temiz şeylerden kim ne tasadduk ederse -ki Allah sadece temizi kabul eder- Rahman onu sağ eliyle alır -ki O'nun her iki eli de sağdır- bu sadaka bir tek hurma bile olsa, O, Rahman'ın avucunda dağdan daha iri oluncaya kadar büyür, tıpkı sizin bir tayı veya bir boduğu büyütmeniz gibi (O da sadakanızı büyütür)."

"Bir adam boş bir arazide giderken bulut içinden gelen bir ses işitti: "Falancanın bahçesini sula!" diyordu. O bulut uzaklaşarak suyunu bir ketire (kayalığa) boşalttı. Derken oradaki sel yollarından biri bu suların tamamını akıtmaya başladı. Adam da suyun istikametini takiben yürüdü. Bir müddet sonra, suyu bahçesine çevirmek üzere elinde bir kürek, çalışan bir adam gördü. Ona: "Ey Allah'ın kulu ismin ne?" diye sordu. "Falan!" dedi. Bu isim, adamın buluttan işittiği isimdi. Bu sefer o sordu: "Ey Allah'ın kulu, peki sen benim adımla niye sordun?" "Ben sana şu suyu getiren buluttan bir ses işitmişim, senin ismini söyleyerek "Falanın bahçesini sula!" diyordu. Sen bahçede ne yapıyorsun?" "Madem ki sordun söyleyeyim. Ben bu bahçeden çıkan mahsule nezaret ederim. Ondan çıkan mahsulün üçte birini tasadduk ederim. Üçte birini ben ve ailem yeriz, üçte birini de bahçeye iade ederim" dedi."

"Bir dirhem, yüzbin dirhemi geçmiştir." "Bu nasıl olur, ey Allah'ın Resulü?" diye sordular. Şu cevabı verdi. "Bir adamın iki dirhemi vardı. Bunlardan daha iyisini tasadduk etti. Diğeri ise, malının yanına varıp, malından yüzbin dirhem çıkardı ve onu tasadduk etti."

"Sadaka Rabbin öfkesini söndürür ve kötü ölümü bertaraf eder."

"Veren el, alan elden hayırlıdır. Tasadduka, nafakası üzerine vacip olanlara ihsan ile başla! Kamil olan sadaka bol maldan verilir. İstemekten sakınmak isteyenleri Allah afif kılar. Halktan müstağni olmak isteyenleri de Allah zengin kılar."

"İnfak et, malını sayıp zaptetme. Allah'da sana nimetlerini kayıp esirger. sakın çömlekte para saklama sonra Allah'da senden (nimetlerin bereketini) hapsedip tutar."

"Sadaka, ne zengine ne de sakatlığı olmayan güçlüye helâl değildir."

"Sadaka şu beş kişi dışında zengine helâl değildir:

- 1- Allah yolunda gazveye çıkan,
- 2- Sadakayı toplamak için çalışan
- 3- Borçlanan,
- 4- Sadaka malını kendi parasıyla satın alan,
- 5- Komşusu fakir olan kimse. Şöyle ki: Bu fakire sadaka verilir, o da bundan zengin komşusuna hediye bulunur."

Efendimiz(s.a.v) buyurdu: "Kul malım malım" der. Halbuki kul için malında ancak üç şey vardır

- a- Yiyip tükettiği,
- b- Giyiniş eskittiği,
- c- Verip (ebedi hayat için) kazandığı. Bunun dışındaki yok olacak ve gerideki insanları (mirasçılarına) kalacaktır."

Efendimiz(s.a.v) buyurdu: "Bakın, size insanların en şerlisini haber veriyorum. O, kendisinden Allah adına birşey istenip de vermeyen adamdır."

Efendimiz(s.a.v) buyurdu: "İnsanlara her sabah mutlaka iki melek iner. Bunlardan birisi: "Ya Rab! İnfak edenin malının bedelin! ver" der. Diğeri de: "Ya Rab! Cimrilik yapanın malım telef et" der.

Efendimiz(s.a.v) buyurdu: "Kim altın ve gümüşü stok eder de Allah yolunda harcamazsa kıyamet gününde bir kor olur, sahibi onunla dağlanır."

Eendimiz(s.a.v) buyurdu: "Üç şey vardır, onlara yemin ederek size bir söz söyleyeceğim, onu iyi öğreniniz:

a- Bir kulun malı sadaka vermekten dolayı eksilmez,

b- Bir kimse zulme uğrayıp da sabrederse Allah onun şerefini artırır

c- Dilencilik kapısını açan kula Allah fakirlik kapısını açar."

"Yine size bir söz söyleyeceğim, iyi öğreniniz:

Dünyadan dört kimse yararlanır:

1- Allah'ın mal ve ilim verip de bununla Allah'ın emir ve nehyine muhalefetten korkan, akrabasını gözetken ve bu hususta Allah'ın hakkını bilen kimsedir. İşte bu mertebelerin en yücusesindedir.

2- Allah'ın ilim verip de mal vermediği, fakat halis niyetle:

"Malım olsaydı filanca'nın yaptığı gibi yapardım" diyen kimse.

Bu da niyetinin karşılığıdır. O halde bu ikisinin sevabı eşittir.

Bedüzzaman, infakta şu esaslara dikkat çeker:

- 1) Sadakayı vermekte, kendisi muhtaç olacak şekilde israfa gitmemesi,
- 2) Birinden alıp, başkasına vermek suretiyle halkın malından olmayıp, kendi malından olması,
- 3) Minnetle in'âmın bozulmaması,
- 4) Fakir olmak korkusuyla sadakanın terkedilmemesi,
- 5) Sadakanın yalnız mala ve paraya münhasır olmadığı bilinmesiyle ilim, fikir, kuvvet ve amel gibi şeylerde de muhtaç olanlara sadakanın verilmesi,
- 6) Sadakayı alan adam, o sadakayı sefahatte değil de zaruri ihtiyaçları için sarf etmesi lazımdır.

Görüldüğü gibi Bedüzzaman, beşinci maddede sadakanın, sadece mala ve paraya münhasır olmadığını bilakis maddî şeylerde olduğu gibi manevî şeylerde de olacağını ifade ederken Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in hadislerinde zikredilen sadaka şekillerini de kısaca özetlemiş olmaktadır. Hayır ve hasenat yapmak isteyen her insan için maddi ve malî durum ne olursa olsun, iyilik yapmak, hayır işlemek ve sevap kazanmak, Allah'ın rızasına nail olmak ve insanların yardımına koşmak, onların muhabbetlerini elde etmek gibi hayır yolları o kadar çoktur ki, hiç kimse "Ben hayır yapmak isteriyorum, ancak imkanım yok, ne yapayım " şeklinde mazeret beyan edemez.

Nükteleler

Efendimiz(s.a.v) buyurdu: "Size Hızır'dan bahsedeyim mi?"

Ashap:

"Evet bahset, Ya Resulullah!" dediler."Hızır bir gün İsrailoğullanna ait bir çarşıda yürürken mükateb (azat edilmek üzere anlaşmalı köle) bir adam onu görerek:

"Bana sadaka ver. Allah sana hayır ve bereket versin" dedi.

Hızır da:

"Allah'a inanıyorum ki birşeyi dilerse olur. Yanımda sana verecek birşey yok" dedi. Bunun üzerine dilenci:

"Allah rızası için senden mutlaka bana sadaka vermeni istiyorum. Zira senin yüzünden cömertlik gördüm ve yanında çok mal olduğun u umdum" deyince Hızır:

"Allah'a inandım. Yanımda sana verecek birşey yok, ancak beni alır satarsın" dedi. Dilenci de:

"Bu doğru olur mu?" dedi. Hızır:

"Evet, sen benden büyük birşey karşılığında istedin. Fakat ben Rabbimin rızasına mukabil seni istediğine kavuşturacağım, beni sat" dedi.

"Dilenci, hızır pazara götürdü ve dört yüz dirheme sattı. Hızır, alıcısının yanında bir müddet kaldığı halde, onu hiçbir işte kullanmadı." Bunun üzerine Hızır:

"Sen, beni benden faydalanmak amacıyla aldın, bana bir iş göster" dedi. Adam:

"Sen yaşlı ve zayıfsın. Sana meşakkat vermek istemiyorum" dedi. Hızır:

"Bana meşakkat olmaz" dedi. Adam:

"Kalk, şu taşları çek" dedi.

"Bu taşlar altı kişiyle bir günde nakledilebilirdi. Adam bazı ihtiyaçlarını görmeye gitti. Sonra geri geldi. Taşları Hızır bir saat içerisinde taşımıştı." Adam:

"Güzel yaptın, gücün yetmez sandığım şeyi yapabildin" dedi.

Sonra adamın bir yolculuğa çıkması icap etti: Bunun üzerine:

"Ben, seni emin bildim, ben yokken çocukluğuma iyi bir şekilde bana vekaleten bakmam istiyorum" dedi. Hızır:

"Bana bir iş göster" dedi. Adam:

"Senin zorlanmam istemiyorum" dedi. Hızır:

"Zorlanmam" diye karşılık verdi. Adam:

"Ben gelinceye kadar evim için kerpiç dök" dedi ve yolculuğa çıktı. Döndüğünde hızır kerpici dökmüş, evini de yapmıştı.

Adam:

"Allah rızası için senden soruyorum. Senin durumun başka, bunun sebebi nedir?" dedi. Hızır:

"Benden Allah rızasını ileri sürerek sordun. Halbuki beni, bu köleliğe düşüren Allah rızasıdır. Sana kim olduğumu bildireceğim. Ben Hızır'ım. Sen beni duymuşsundur. Benden bir miskin (muhtaç) bir sadaka istedi, yanımda ona erecek bir şey yoktu. Bunun üzeri ne Allah rızası için benden isteyince müsaade ettim, beni sattı. Sana bildireyim ki, kim kendi senden Allah rızası için birşey istenir de isteyene vermezse o, kıyamet gününde etsiz bir iskelet gibi durur ve sesli olarak hareket eder." Adam der ki:

"Allah'a inandım ki, ey Allah Peygamberi! Sana bilmeyerek meşakkat verdim" dedi. Hızır:

"Zararı yok, çok iyi yaptın" deyince adam:

"Anam babam sana feda olsun ya Nebiyallah! Hizmetçilerimden ve malımdan dilediğini al veya istediğini seç serbestsin" dedi. Hızır:

"Ben Rabbime ibadet edebilmek için beni serbest bırakmanı istiyorum. Başka birşey istemem" dedi. Adam da serbest bıraktı. Bunun üzerine Hızır:

"Beni kölelikte tutan, sonra da ondan kurtaran Allah'a hamdolsun" dedi.

Denilir ki şu beş şeyi esirgeyen kimseye Allah'ta (cc) 'da şu beş şeyden mahrum eder; Zekat vermekten kaçınan kimsenin Allah malım korumasız bırakır. Sadaka vermeyen kimseyi Allah(cc) sağlıktan mahrum bırakır.Öşür vermeyen kimsenin Allah (cc) tarlasını bereketsiz bırakır. Dua etmeyen kimseyi Allah (cc) icabetten mahrum bırakır. Namazı savsaklayan kimse ölümlük iken "Lailaheillallah" tan mahrum bırakılırbn Mes'ud'un (ra) belirttiğine göre; "İnsanın sağlığında ve cimriliğiyle yenerken verdiği bir sarı lira ölüm iken vasiyet edeceği yüz san liradan daha hayırlıdır.

Hızır İsa(as) zamanında cimriliğinden dolayı Melun lakabı ile anılan biri vardı. Bir gün savaşa katılmak isteyen biri Melun'a gelerek "bana savaşta kullanabileceğim bir silah ver de bu sayede cehennemlik olmaktan kurtulayım" dedi. Melun önce adamın yüzüne bile bakmadı, kendisine hiçbir şey vermedi. Fakat adam gider iken pişman oldu ve onu çağırıp kılıcım verdi. Adam kılıç ile birlikte gider iken yolda Hz. İsa (as) ile karşılaştı. Hz İsa'nın(as) yanında yetmiş yılını Allah'a(cc) ibadet ederek geçirmiş bir abid vardı. Hz İsa (as) "Bu kılıcı nereden aldın?" diye sorunca adam "onu bana Melun verdi dedi ".Hz. İsa Melun'un sadaka vermesine çok sevindi O sırada Melun evinin önünde oturuyordu. Hz İsa (as) abid ile birlikte evinin önünden geçerken içinden "ayağa kalkayım da Hz İsa ile abidin yüzünü göreyim"dedi. Melun ayağa kalkıp yüzlerine bakınca abid; "şu Melun'un ateşi İle yanmadan önce undan kaç ip uzaklaşayım"dedi. Bunun üzerine Hz İsa Allah(cc) vahy ederek; "Şu günahkar kuluma de ki, kılıcım sadaka olarak verdiği ve seni sevdiği için kendisini affettim. Abid kuluma da de ki; o günahkar kul kendisinin cennet arkadaşı olacaktır." Abid bu vahy karşısında "Vallahı ben onunla birlikte cennette kalmak istemem, onun gibi bir arkadaşım olmasın a razı değilim dedi."Bunun üzerine gelen vahy do ulu Allah(cc) şöyle buyurdu, "Abid kuluma de ki; sen benim hukmümerazı olmayıp o kulumu hor gördüğün İçin seni melun yapıp cehennemlikler arasında yazdım. Senin cennetteki yerini onun cehennemdeki yeri ile değiştirerek sana cennette ayırma olduğum yeri o kul uma ve ona cehennem de ayırmış olduğun yeri de sana verdim."

Pirlanta

Bu mes'elenin diğer bir yanı da: "Malımızla, canımızla nasıl mücadele edeceğiz" hususudur. Bu da herşeyden evvel yine, inanca bağlı bir şeydir. Çünkü çiftçiler eğer saçtıkları tohumlarını toprağın altında çürümeyeceğine inanıyorlarsa, ellerindeki bütün tohumları tereddüt etmeden toprağın bağına döker-saçar; sonra da beklemeye dururlar. Eğer bahçıvanlar diktikleri fidelerin ve fidanların hepsinin tutacağına inanıyorlarsa, hiç durmadan ellerindeki fidanların bir tanesini dahi ihmal etmeden, hepsini toprağın bağına gömmeye çalışırlar. Elinde yumurtaları ve civciv makinasi olan kimseler de, ellerindeki yumurtaların boş yere kokuşmaması ve çürümemesi için, hepsini ya o kuluçka makinasına kor veya bir kuluçka hayvanının altına yerleştirir. Ama dediğimiz kişilerin inancı bu seviyede değilse.. bazı tohumların çürüyeceğinden

endişe ediyor; bazı yumurtalardan civciv çıkmayacağı kanaatını taşıyor veya o mevsimi, tam tohum atma mevsimi olarak görmüyorlarsa, elbetteki böyleleri, bütün tohumu kullanmıyacak ve geriye bir şeyler bırakacak, kenz yapacak hatta torunlarına bile birşeyler bırakmayı hedefleyip bu mevzuda civanmerdane davranamayacak ve vicdanlarında böyle mânevî bir gerilim ve heyecanı duyamayacaklardır.. bu bakımdan, diyebiliriz ki, Allah yolunda, dökülüp saçılma, Allah'a çok iyi inanmaya bağlıdır. Şu anda, mevcudiyetimize inandığımız kadar, O'nun mevcudiyetine inanma ve O'nun uğrunda, şu anda yaptığımız her şeyin kat kat ve muzaaf şekliyle, dal budak salmış, çiçek açmış, meyve vermiş hüviyette, öbür âlem hesabına çalışan bir çark olduğuna.. hadisin beyanıyla "Ed-dünya mezratül-âhirah" dünyanın tamamen ahiretin bir tohum yeri, bir tarlası, bir ekin yeri, bir bağı, bir bahçesi olduğuna inanmamıza bağlıdır. Evet, kim ne kadar inanıyorsa, o kadar gerilime geçecek, o kadar açılacak, o kadar saçılacak, o kadar toprağın bağına tohum dökecektir. Müslümanların şu âna kadar gösterdikleri cömertlik, izhar ettikleri hiss-i semahat bize, bu mevzuda daha büyük şeyler yapabilecekleri fikrini vermektedir. Bildiğiniz gibi Muhbir-i Sâdık'ın gelecek hakkında, beşaretleri ve müjdeleri var. Onlara mazhar olmaya çalışalım ve öyle davranalım ki, gökten bakanlar, desinler ki: "Ya Rasulallah! Acaba bunlar, onlar mıdır?" Evet Melekler de sorsunlar, "Bunlar onlar mıdır?" Evet, İslâm'a hizmet edenler ne kadar gerilir, ne kadar açılır, ne kadar koşar, ne kadar küheylanlar gibi şahlanırlarsa, gelecekte varılması mutasavver olan noktaya o kadar hızlı, o kadar derli-toplu ve o kadar avantajlı olarak ulaşacaklardır..(M.Fethullah Gülen)

"Himmet" ne demektir? Halk arasında genellikle hak yolunda infakta bulunma ve gayret gösterme manasında kullanılan "himmet" tabirinin bir tasavvuf ıstılahı olarak anlamı nedir?

Himmet kelimesi, lûgat itibarıyla, kastetmek, arzulamak, kuvvetle istemek, bir noktaya yönelmek ve bir hususa konsantre olmak manalarına gelmektedir. Tasavvuf erbâbına göre ise; himmet, maddî-manevî bütün alâkalardan sıyrılarak, hatta dünyevî zevkleri, manevî hazları ve Cennete ait lezzetleri bile hatırdan çıkararak, ihtiyaçlar üstü bir zaruret hissiyle Cenâb-ı Hakk'a teveccühte bulunmak demektir. Bir manada himmet, insanın bütün benliğiyle Allah'a yönelmesi, kalbini istila etmesi muhtemel olan her gaflet bulutu karşısında hemen Hakk'ın rahmetine, ilahî inâyete sığınması ve O'ndan başka her şeye karşı kapanmasıdır. Bu zaviyeden himmet, huzur ve maiyyet âdâbına aykırı her davranış ve her düşünceden dolayı tevbe, inâbe ve evbe kurnalarına koşup pak hâle gelmek suretiyle neticede vuslata ulaşma cehd ve gayretidir. Evet, iradesinin hakkını vererek bütün hareketlerini yaratılış gayesine bağlayıp sürekli Hak kapısında el pençe divan duran bir kulun teveccühüdür himmet. Ömrünün her anında iradesini Allah'ın rızasını kazanmaya hasrederek, her türlü maddî-manevî füyuzât hislerinden ve makam-mansıp mûlahazalarından tecerrüd edip yalnız O'nu düşünen, O'nun marifeti peşine düşen ve hep O'na yönelen, dolayısıyla da, içini yalnızca O'na açan, sadece O'nu isteyen ve O'nun maiyyetinde geçen bir ân-ı seyyâleyi her türlü mazhariyete tercih edebilen bir hak yolcusunun tavrıdır himmet. Ancak tek mahbûba yetebilecek bir kalbe sahip olan insanın, gönül kapısını ağıâr düşüncesine tamamen kapaması ve Hazreti Mahbûb'a kavuşma iştiağıyla, kendi de dahil hiçbir şeyi görmeyecek kadar O'na tahsîs-i nazar etmesidir himmet. Himmet tabiri, aynı zamanda, lütufta bulunmak, yardım etmek, imdada yetişmek ve el uzatmak manalarını da ihtiva etmektedir. Bu açıdan da, kula nisbetle, teveccühte bulunmak, azmetmek ve mübarek bir işe hâlis niyetle yönelmek demek olan himmet; Allah'a nisbet edildiğinde ise, ortaya konan bu samimiyete ve teveccühe Hakk'ın mukabelesi manasına gelmektedir. Yani, kuldân inâbe, Cenâb-ı Hak'tan da ona mukabil bir teveccüh söz konusudur. Haddizatında, ilahî mevhibe ve inayetlerin kesintisiz devam etmesi, sürekli Cenâb-ı Hakk'a teveccüh etmeye ve O'nun da bu aralıksız yönelişe karşı merhamet teveccühleriyle mukabelede bulunmasına bağlıdır.